

מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע | יו"ל ע"י מכון "מעדני אשר" - בית שמש

פרשת וירא תשפ"ב | גליון תתע"ב (שנה י"ט)

ובשו"ת שבט הלוי חלק ה' סימן קפ"ד נשאל האם מותר להתיר טומאה דרבנן לכהנים לצורך מצות ביקור חולים כמו שכתב בערוך השלחן יו"ד סימן שע"ב שמותר, וכתב דכיון דמבואר ברמ"א הנ"ל דהמבקר את החולה ולא ביקש עליו רחמים לא קיים מצוה זו, א"כ איך נתיר דרוב רובם של הבקורים בבתי חולים מצד זה של ההלכה הם בקורים סתם, ומכ"ש מה שקרובים מבקרים היולדות אחרי לידתם ומבלים שם הזמן שאין בהם סרך מצוה כלל, וגם אם נניח שמה שמברכים את החולה שהוא בכלל בקשת עליו רחמים, מ"מ עדין אינו מציל זה ממקרים רבים מאד שהם רחוקים מעיקר מהות של מצות בקור חולים.

אבל בחפץ חיים בספרו אהבת חסד חלק ג' פרק ג' משמע שאף אם לא התפלל על החולה קיים מצות ביקור חולים רק לא קיימו כדן: וז"ל לכל חולה כשמבקר יזהר לבקש עליו רחמים אח"כ, ואם ביקר ולא ביקש לא קיים המצוה כדן, משמע אבל עצם המצוה קיים.

וכן משמע בשו"ת מהרי"ל סימן קצ"ז שנשאל האם שונא ילך לבקר את החולה, וכתב דנהי דלמאי דקאמר בגמ' נדרים מ' ע"מ א' כל המבקר את החולה מבקש עליו רחמים, והאי שונא אפשר שאינו מבקש, מכל מקום טעמא אחריני כיבוד וריבוץ ונוטל מחליו בן גילו שייכא גם בשונא, משמע להדיא שמקיים מצות ביקור חולים אף אם לא התפלל לבסוף.

האם כדי לקיים מצות ביקור חולים ע"י תפילה חייבים להתפלל דווקא במקום הביקור?

יש לחקור מי שביקר את החולה ושכח להתפלל על החולה האם יכול להשלים את זה אח"כ ויתפלל במקום שנזכר ואז למפרע יצא מצות ביקור חולים או דילמא צריך שיתפלל על החולה דווקא כשבא לבקר אבל אם כבר יצא לא מהני וחייב לחזור למקום החולה להתפלל.

הנה בהליכות שלמה הלכות תפילה פרק שמיני בארחות הלכה 63 מביא חידוש בשם הגאון רבי שלמה זלמן אוירבען זצ"ל שאין התפילה נכללת במצות ביקור חולים, אלא כשמתפלל בשער הביקור דווקא, אלא שאין צריך להתפלל בפניו ממש, ולפעמים אדרבה מוטב שיפרוש לצדדין שלא ירגיש החולה בכך וידאג, וגם מה שמברכו כשנפטר מלפניו רפואה שלימה חשוב תפילה, אבל כשאינו מתפלל בבית החולה אין התפילה נכללת במצות ביקור חולים.

ובשו"ת אגרות משה יורה דעה חלק א' סימן רכ"ג כתב שלכן עיקר המצוה להתפלל דווקא אצל החולה דאולי מתקבלת שם התפלה ביותר, משום דהשכינה מצויה שם עם החולה.

מי שביקר חולה ולא התפלל עליו שיתרפא האם לא קיים מצות ביקור חולים?
בפרשת י"ח א' וירא אליו ה' באלוני ממרא וגו'.

וברש"י שבא לבקר את החולה.

ובגמ' סוטה י"ד ע"א אחרי ה' אלוקיכם תלכו, הלך אחר מדותיו של הקב"ה, מה הקב"ה ביקר חולים שנאמר וירא אליו ה' באלוני ממרא, אף אתה בקר חולים.

יש לחקור מי שביקר חולה ולא התפלל עליו בשעת ביקור שיתרפא האם לא קיים מצות ביקור חולים או דילמא התפילה על החולה אינו מעכב ומקיים מצות ביקור חולים אפילו אם לא התפלל עליו כלל.

הנה איתא בגמ' נדרים מ' ע"מ א' אמר רב דימי כל המבקר את החולה גורם לו שיחיה וכל שאינו מבקר את החולה גורם לו שימות מאי גרמא, אלא אימא כל המבקר את החולה מבקש עליו רחמים שיחיה, וכל שאינו מבקר החולה אין מבקש עליו רחמים לא שיחיה ולא שימות, בענין חולה שיש בו יסורים האם מותר להתפלל עליו שימות עיין בספר מעדני אשר חלק ד' פרשת וירא.

וכתב הרמב"ם הלכות אבל פרק י"ד הלכה ו' הנכנס לבקר את החולה לא ישב לא על גבי מטה ולא על גבי כסא, ולא על גבי ספסל, ולא על גבי מקום גבוה, ולא למעלה ממראשותיו, אלא מתעטף ויושב למטה ממראשותיו ומבקש עליו רחמים ויוצא, משמע שעיקר מצות ביקור חולים כדי שיתפלל על החולה.

וכן משמע בטור יורה דעה סימן של"ה שכתב וז"ל וכיון שחלה האדם מצוה על כל אדם לבקר סוטה י"ד ע"מ א' שכן מצוינו בהקב"ה שמבקר חולים כמו שדרשו בפסוק וירא אליו ה' באלוני ממרא מלמד שבא אליו לבקר החולה, וסמכוה אקרא ב"מ ל' ע"מ ב' והודעת להם את הדרך ילכו בה, ומצוה גדולה היא לבקר שמתוך כך יבקש עליו רחמים ונמצא כאילו מחיה אותו וגם מתוך שרואהו מעיין בענינו אם יצטרך לשום דבר משתדל בו להמציאו לו ועושה שיכבדו וירבצו לפניו.

ושם בבית יוסף מביא בשם הרמב"ן בתורת האדם עמ' י"ז שכתב שמעיין מהכא דביקור חולים כדי שיכבדו וירבצו לפניו ויעשו לו צרכים הצריכים לחליו וימצא נחת רוח עם חביריו, ועוד כדי שיכוין דעתו לרחמים ויבקש עליו, הלכך המבקר את החולה ולא ביקש עליו רחמים לא קיים מצוה זו.

וכן פסק ברמ"א יו"ד סימן של"ה ס"ק ד', וכן כתב בלבוש יו"ד סימן של"ד ס"ס ד' וכן בחכמת אדם כלל קנ"א ס"ק ג' וכן בערוך השלחן יו"ד סימן של"ה ס"ס ח' דהמבקר את החולה ולא ביקש עליו רחמים לא קיים המצוה, לכאורה משמע מדבריו שאפילו אם ביקר את החולה ועשה את שאר החלקים של המצוה וכיבד וריבץ לא יצא מצות ביקור חולים עד שיתפלל על החולה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרה"ג רבי עזריאל ברוך אהרנוביץ שליט"א

מחשובי המעירים במדור מכתבים למערכת

ליזכרו רבבות ברחבי תבל במתיקות ועיון וידיעת התורה בהלכה ובאגדה

יהא רעוא שבזכות רבבות יזכה לכל ברכות האמורות בתורה

איך יכול להיות שכשאדם בא לקיים מצות ביקור חולים ניזוק ונדבק

הרי שלוחי מצוה אינם ניזוקים?

איתא בגמ' נדרים ל"ט עמוד ב' אמר רבי אחא בר חנינא כל המבקר חולה נוטל אחד מששים בצערו, ובבן גילו.

יש להקשות: איך יכול להיות שבגלל מצות ביקור חולים יזק וידבק בחלק מהחולי, הרי איתא בגמ' פסחים ח' ע"ב ב' דשלוחי מצוה אינם ניזוקין, כך מקשה בבאר מים חיים בפרשתן.

ומתריך: דכוונת הגמ' שמסלק אחד מס' מחולי החולה, ולא שנוטל לעצמו כי אין דבר רע נגלל ממצוה.

וכן כתב הבן יהוידע נדרים ל"ט ע"ב שאין כוונת הגמ' שהמבקר נדבק באחד מששים ממחלת החולה, דזה אי אפשר שיהיה בטבע. ועוד שמצות ביקור חולים מצוה יקרה, והיא מהדברים שאדם אוכל מפרותיהם בעולם הזה והקרה קיימת לו לעולם הבא, ולא יתכן שהמבקר יזק. אך הכוונה היא, שמכיון שהמבקר מצער את עצמו בצערו של החולה, לכן יסלקו מהשמים אחד מששים ממחלת החולה, כי הצער שאחרים מצטערים מגן ומכפר, מכח האחדות שיש בישראל.

יש להעיר מדברי הגמ' ב"מ ל' ע"ב דאמרינן התם ילכו זה ביקור חולים, ומקשה הגמ' היינו גמ"ח, וכיון דתנן שצריך לעשות גמילות חסדים, ידעינן שצריך לבקר את החולה, ומתריך הגמ' לא נצרכה אלא לבן גילו דאמר מר בן גילו נוטל אחד מששים בחליו ואפילו הכי מיבעי ליה למיזל לגביה, חזינן דהמבקר מתדבק מהחולה, א"כ הדרא קושיא לדכותא איך יכול להיזק ממצוה.

מעדני אשר: אולי כיון שאין מרגישים את זה כלל זה לא נחשב בכלל הזיק.

ובחשוקי חמד בבא מציעא ל' עמוד ב' תריך דאין זה עונש, כי אם שכר טוב, והוא בבחינת 'תרופת חיסון', שנוהגים הרופאים להדביק את הבריאה במקצת מהמחלה, במטרה שיפתח נוגדנים שיתגברו על המחלה באם תבוא חס ושלום. כך המבקר שגרם קורת רוח לחולה והשתתף עמו בצערו, זוכה ונוטל קצת מהמחלה כדי לפתח נוגדנים. והמעט הזה בטל בששים, כדוגמת מאכלות אסורות הבטלות בששים, ומכאן המספר ששים, אך מיד לאחר הביקור יתכן שהמבקר לא ירגיש טוב כתוצאה מזה שהוא נדבק קצת מהמחלה, ולכן אומרת הגמרא, שאע"פ כן הוא חייב ללכת, ואין ראייה מזה שהוא חייב להנזק עבור מצות ביקור חולים, כי באמת אפילו שהוא חושב שהוא רעה בשבילו, מ"מ האמת שהוא טובה גדולה עבורו, ובענין האם יש מצות ביקור חולים במחלה מדבקת עיין מה שהארכנו בזה בספר מעדני אשר חלק ג' פרשת וירא.

מדוע לא לקח אברהם את ישמעאל ואת אליעזר למעשה העקידה

כדי שיתחנכו לקידוש השם?

בפרשתן כ"ב ה' ויאמר אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור.

יש להקשות: מדוע לא לקח אברהם את ישמעאל ואת אליעזר למעשה העקידה, כדי שיתחנכו לקידוש השם, כך מקשה בספורנו, וכן ברבינו בחיי, וכן בחזקוני, וכן בחתם סופר בתורת משה בפרשתן, וכן בתפארת יהונתן.

איכא כמה תרוצים:

א. משום שירא היה פן יעכבוהו מלשחוט את בנו, לכן אמר להם שבו לכם פה עם החמור, כך תירץ בספורנו, וכן ברבינו בחיי, וכן בחזקוני.

ב. משום שהיה יום טוב או יום כיפור, ומצוה על שביתת בהמתו, וגם נעריו לבל יצאו חוץ לתחום לכך צוה להם לישב במקומם, משא"כ אברהם ויצחק היה להם ציווי, לכן היה מותר להם, כך תירץ בתפארת יהונתן בפרשתן וכן בחתם סופר בתורת משה.

ג. שחשב בהיותו רואה שען קשור על ראשו המקום מקום מקודש כמו הר סיני שנאמר בו שצאן ובקר, וגם איש לא יראה בכל ההר ההוא, כך תירץ בתפארת יהונתן.

ד. כי אברהם אבינו היה כהן גדול, והמקום היה מקום קודש הקדשים, ומעשה עקידה היה ביום כיפור לפי שיטה אחד במדרש, וכשהכהן גדול נכנס ביום הכפורים לקודש הקדשים אסור אז לאף אחד להיות שם, כנאמר וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקודש, על כן לא לקח עמו את הנערים, כך תירץ באזנים לתורה בפרשתן, ומעין זה במשך חכמה.

ה. מפני שעוד לא נזדככו ליטהר מכל שמץ עבודה זרה, אף אחרי שהיו מגודלים בבית אברהם שכל ימיו היה מזהיר על העבודה זרה, בכל זאת היה ירא כי אחרי אשר יראו כי מלאך ה' שולח לו "אל תשלח ירך וכו'" ונזדמן איל אחר תחתיו, ויחשבוהו לענין אלקי, ויתנו לו כבוד של מעלה, לכן אמר "שבו לכם פה עם החמור", ורמז להם שהם 'עם הדומה לחמור', אשר התפעלות קלה תוכל להיות לפעולה אצלם, לבטל כל מה שמלאו אונם לשמוע מאברהם, ולכן חשד אותם על זה, וזה יתכן על פי דרך הדרש שנתבאו "ונשובה אליכם", כך תירץ במשך חכמה בפרשתן.

איך היה מותר לאברהם להניח את עצי העולה על יצחק שהיה קרבן

הרי אסור לעשות עבודה בקרבן?

בפרשתן כ"ב ו' ויקח אברהם את עצי העולה וישם על יצחק בנו וגו'.

יש להקשות: איך היה מותר לאברהם להניח את עצי העולה על יצחק שהיה קרבן, הרי אסור לעשות עבודה בקרבן, דעובר על איסור מעילה, כך מקשה בחנוכת התורה בפרשתן, וכן כתב במלבי"ם בפרשתן, וכן בדרך שיחה בפרשתן.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה דיש לדקדק למה שאל יצחק איזה השא לעולה דווקא לאחר שהניח עליו העצים, ואפשר להסביר ע"פ מה דאיתא בגמ' פסחים ס"ו פעם אחת חל ערב פסח להיות בשבת וכו' אמר ליה רבי שחך ולא הביא הסכין מערב שבת מהו וכו' למחר מי שפסחו גדי תוחב לו בקרניו וכו' ופריך הגמרא והא קעביד עבודה בקדשים, ומשני דבתחילה מכניס אותו לעזרה והדר מקדיש ליה, אם כן יש לומר דזאת היתה השאלה ששאל יצחק דכתיב ויקח אברהם את עצי העולה וישם על יצחק בנו, על כן שאל איה השא לעולה, דבשלמא עד השתא היה סבור שהוא בעצמו יהיה העולה, אך השתא כיון דחזי דהניח עליו העצים והרי עבודה אסור בקדשים, אם כן מוכח שהוא לא יהיה העולה, לכן שאל הנה האש והעצים, רצה לומר כיון שמונחים עלי העצים אם כן איה השא לעולה, והשתא שפיר השיב לו אברהם אלהים יראה לו השא ואם לאו לעולה בני, אבל עד השתא עדיין לא הקדשתין ומותר לעבוד בך, כך תירץ בחנוכת התורה, וכן כתב במלבי"ם בפרשתן, וכן בדרך שיחה בפרשתן, וכן בפנינים יקרים בפרשתן.

ב. ע"פ מה דאיתא בגמ' ירושלמי פסחים פרק ו' מובא בתוספות פסחים ס"ו ע"ב ב' דכל עבודה של צורך הקרבן אין בו מעילה וליף מפרה כי היכי דלא חשיב עבודה מידי דלצרכה לפסלה ה"נ לא חשיב עבודה להתחייב במעילה, לפי הנ"ל אתי שפיר שהיה מותר להניח את עצי העולה על יצחק כיון דהוא צורך קרבן, כך תירץ בדברי חנוך על ספר גן רוה בפרשתן.

קביעת מוזה.

איפה? מתי?
איך? מי?
איזה? אסור?
מותר? חייב?
פסור? צריך?

לבוש מרדכי

הספר שיענה לך על כל שאלה בהלכות מוזה. פסקי הלכה והכרעות למעשה על הלכות מוזה.

במשנתם של גדולי הפוסקים וגדולי ההוראה, בראש עיל שאלות אקטואליות הנגזרות על דלת פתוח בית ישראל, כתובים בשפה ברורה השווה לכל נפש.

יצירתו של האגון רבי מרדכי שווארץ שליט"א, מייץ בבית ההוראה של ותי"מ שערן שליט"א והנשיא שערן שליט"א.

הביא ברכה לתוך ביתכם.
להשיב בחנויות הספרים המובחרות | 05832-15-111

ולא יצטרך לשחוט את בנו?

בפרשתנו כ"ב ו' יאמר קח נא את בנוך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המוריה והעלהו שם לעולה על אחד ההרים וגו'.

יש לחקור האם אברהם כשנצטוו לעקוד את בנו האם התפלל שיתבטל הציווי או דילמא מיד הסכים ואפילו לא ניסה להתפלל.

הנה איתא במשנה תענית ט"ו ע"מ ב' שבתעניות מתפללים ומבקשים "מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה הוא יעננו."

משמע מזה שאברהם התפלל בשעת עקידה תפלה שבנו לא ישחט ונענה.

וכן כתב שם הר"ן, וכן התוספות יום טוב בשם הירושלמי שענייתו של אברהם אבינו בהר המוריה על הצלתו של יצחק היא.

אבל המהרש"א תענית ט"ו עמוד א' חולק על זה: שכתב וז"ל לא שנענה במה שלא נשחט יצחק אלא על שבקש ממנו יתברך אלהים יראה לו השה לעולה וגו' ובאולי חטא במחשבה שעולה באה על המחשבה ונתקיימה מחשבתו, ועיי' בקרן אורה שם בתענית מה שכתב בזה.

הנה של"ה הקדוש בפרשתו הקשה על זה קושיא עצומה: וז"ל כי דייקת שפיר תמצא בפסוק ובדברי רבותינו ז"ל בראשית רבה פנ"ו ט"ד שהיו אב ובנו מצדדים ליפטר ממיתה זו, אם בפסוק כתיב בראשית כ"ב ח' "ויאמר אברהם אלהים יראה לו השה" וזו היה תפלה ממנו שימציא השם יתברך שה במקומו, וסיים אחר כך ואם לא ימציא לו השם יתברך שה אזי "לעלה בני" מכל מקום התפלל הוא

שיעשה לו השם יתברך נס, ושעל זה אנו אומרים בסליחות "מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה הוא יעננו" כי הוא נענה על תפלתו, ואם כן מהו זה השבח המופלא, הלא אמרו רבותינו ז"ל ספרא אמור ט' ה' ילקוט שמעוני ח"א רמז תרמ"ג המוסר עצמו לקדושת השם על מנת שיעשה לו נס כו', ואם נעשה לו נס בוודאי לא נקרא מקדש השם מאחר שכוונתו היה על הנס, ובדברי רבותינו ז"ל מצינו גדולה מזה, איך היה אב ובנו מתפללים שיהיה נצול ונפדה ממות,

איתא בילקוט ילקוט שמעוני ח"א רמז ק"א וישם אתו על המזבח' בראשית כ"ב ט' עיני אברהם בעיני יצחק, ועיני יצחק בשמי שמים, והיו דמעות מנשרות ונפולות מעיני אברהם, עד שהיתה קומתו משוטטת בדמעות. אמר ליה, בני, הואיל והתחלת על רביעית דמך יוצרך יזמין לך קרבן אחר תחתין, באותה שעה פער פיו בבכיה וגעה געיה גדולה, והיו עיניו מרופפות וצופות לשכינה, והרים קולו ואמר 'אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרתי וגו' תהלים קכ"א 'אמת מה נהדר מה שהיה מוכן לעשות זה המעשה אם לא יהיה נענה בתפילתו, מכל מקום לא קיים 'עבדו את ה' בשמחה וביקש טעדיקי לפטור מזה, ואם כן מה זה

השבח הגדול שנשתבח, עוד קושיא חזקה במה שנאמר בראשית כ"ב ה' 'נצלה עד כה', ופירשו רבותינו ז"ל בראשית רבה פנ"ו ט"ב, ילקוט שמעוני ח"א רמז ק' שאמר נראה היכן הוא כה יהיה זרעך' בראשית ט"ו ה' חס ושלום איך יהרהר אברהם אבינו אחר מדותיו של הקדוש ברוך הוא, ובריש פרשת וארא שמות ו' ט' כתב רש"י, שאמר השם יתברך אל משה רבינו ע"ה חבל על דאבדין ולא משתכחין על אברהם אבינו שלא יהרהר אחר מדותיו של הקדוש ברוך הוא.

ומתוך השל"ה הקדוש: כי היה יכול ליפטר את עצמו ממצות השם יתברך בזה בשורת הדין, על דרך לדברין הראשונים אני מאמין שאמר לי הקדוש ברוך הוא בראשית ט"ו ה' כה יהיה זרעך, וכן אמר לו שם כ"ב י"א 'כי ביצחק יקרא לך זרע', אם כן כשלא היה שוחט את יצחק היו מתקיימין דברי הקדוש ברוך הוא הראשונים, ובבראשית רבה פנ"ו ט"ב 'ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה' אמר רבי יוחנן, אמר לפניו, רבונו של עולם, בשעה שאמרת לי "קח נא את בנוך את יחידך" היה לי מה להשיב, אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע ועכשיו קח נא את בנוך, וחס ושלום לא עשיתי כן, אלא כבשתי רחמי לעשות רצונך כו', ביאור המאמר הוא כמו שכתבתי, כי הייתי יכול לפטור את עצמי לקיים דברין הראשונים, ועל כל זאת לא עשיתי כן, אלא כבשתי רחמי, הגדיל הדבר שאף עשיתי נגד מדתי שהיא רחמים מדת חסד, ומכל מקום התפללו אברהם ויצחק שיהיה נפדה מהמות, כי לא עשו בזה נגד ציווי המקום, רק רצו להחזיק דברי הקדוש ברוך הוא הראשונים, ואם לא היתה זאת הבטחה הראשונה, חס ושלום שיעלה על לבם להתפלל נגד ציווי הזה, ע"ש עוד כמה תרומים.

ומתוך השל"ה הקדוש: כי היה יכול ליפטר את עצמו ממצות השם יתברך בזה בשורת הדין, על דרך לדברין הראשונים אני מאמין שאמר לי הקדוש ברוך הוא בראשית ט"ו ה' כה יהיה זרעך, וכן אמר לו שם כ"ב י"א 'כי ביצחק יקרא לך זרע', אם כן כשלא היה שוחט את יצחק היו מתקיימין דברי הקדוש ברוך הוא הראשונים, ובבראשית רבה פנ"ו ט"ב 'ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה' אמר רבי יוחנן, אמר לפניו, רבונו של עולם, בשעה שאמרת לי "קח נא את בנוך את יחידך" היה לי מה להשיב, אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע ועכשיו קח נא את בנוך, וחס ושלום לא עשיתי כן, אלא כבשתי רחמי לעשות רצונך כו', ביאור המאמר הוא כמו שכתבתי, כי הייתי יכול לפטור את עצמי לקיים דברין הראשונים, ועל כל זאת לא עשיתי כן, אלא כבשתי רחמי, הגדיל הדבר שאף עשיתי נגד מדתי שהיא רחמים מדת חסד, ומכל מקום התפללו אברהם ויצחק שיהיה נפדה מהמות, כי לא עשו בזה נגד ציווי המקום, רק רצו להחזיק דברי הקדוש ברוך הוא הראשונים, ואם לא היתה זאת הבטחה הראשונה, חס ושלום שיעלה על לבם להתפלל נגד ציווי הזה, ע"ש עוד כמה תרומים.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זסקינד הגר שליט"א מנהטן

משיב כהלכה שינון ודיעת ההלכה - הלכות שבת
כל השאלות הם משרוע ומשנה ברורה

עניני הפרשה

א [צ"ע. (ת"ת) מביא רש"י פחם היום - הוציא הקדוש ברוך הוא תמה מן־תקיה, שלא להטריחו באורחים. ולפי שְׁרָאָהוּ מִצְטָר שְׁלֵא הָיוּ אֹרְחִים פְּאִים, הביא הפולאים עליו בְּדַמּוֹת אֲנָשִׁים (בבא מציעא פ"ו ע"ב) עכ"ל. ויש לעיין מדוע הצטער אברהם אבינו שלא באו אליו אורחים, הרי התניח אם מישוהו אינו יכול להשיג אתרוג בחג הסוכות או מצה לליל פסח, הרי היום סוכות וחג הסוכות מחייב נטילת ד' מינים וחסר לו אתרוג, או שהיום חג הפסח וחג הפסח מחייב שיאכל מצה, וחסר לו מצה, וא"כ מובן שאף שאונס רחמנא פטריה הוא מצטער על שלא יכול לקיים את המצוה, אמנם אם אין היום סוכות או פסח, וכי אפשר להצטער שהיום אינו סוכות ואני לא יכול לקיים את המצוה, או אם אין למישוהו חמור האם יש מקום להצטער שאינו יכול לקיים מצות פדיון פטר חמור, או האם מי שאין לו שדה וזכרם האם יש בו מקום להצטער שאינו מקיים מצוות לקט שכחה ופאה ופרט ועוללות? הרי באלו אין פטורו משום אונס, אלא שאבילו לא שייך מצוה זו בכלל וא"כ לכאורה ה"נ במצוות הכנסת אורחים המצוה הוא שאם יש אורחים יכניסם, אבל אם אין אורחים או "אין היום סוכות" ו"אין לו שדה וזכרם" ולמה יצטער על שאינו מקיים מצוות הכנסת אורחים.

ב [חידה. איזה בקעה נהפכה להר ומדוע?
ג [חידה. מי עוד נעשה נציב מלח מלבד אשת לוט?

שביעית

ד [שאלה. האם מותר לקטוף נענע בשביעית להריח בהבדלה, אף בלי רשות חבירו והאם צריך לשמור על קדושתו שביעית בזה.
ה [שאלה. צמח אלורה, האם מותר לקטוף ממנו ולהניח על כוייה, או שמכיון שעושים ממנו וסוחטים ממנו משקה, יהא אסור לשימוש אחר, והאם צריך לשמור בקדושת שביעית.
ו [שאלה. האם מותר להכנס לשדה חבירו לצורך לקצר את הדרך ולא כי לקטוף שם פירות?

שבת

ז [שאלה - הקידוש של הברון רוטשילד. מעשה שהיה, הברון רוטשילד הזמין את כל הקהל לקידושא רבה בשבת אחרי התפילה. על השולחנות היו מונחים כוסות יין גדולים מלאים בייין משובח, אך לא היה כל זכר למוזנות, מה שגרם תמיהה לציבור, כי הרי צריך קידוש במקום סעודה וצריך הסעודה בקידושא רבה הם המזונות. הברון עשה קידוש, שתה את כל היין שבכוס ואז שבר את הכוס שבידו, ברוך ברכת 'בורא מיני מזונות' ואכל את הכוס, ואז התברר שכוס היין הייתה עשויה ממוזנות למהדרין. כששאלו את הברון מדוע עשה את כוסות היין מימיני מוזנות ענה כי רצה להגדיל תורה ולהאדירה, כדי שתלמידי החכמים יזונו בשאלות ההלכתיות הנובעות ממעשהו, אנו נדון בשתי שאלות הנוגעות להלכות שבת: א. האם בשבירת הכוס יש איסור סותר? ב. האם מותר לכתחילה לקדש על כוס שלאחר הקידוש אוכלים אותה? מה הדין?

ח [שאלה - שטיפת גביע כסף כאשר לא ישתמש בו יותר בשבת. ר' איתמר קבל גביע כסף טהור כמתנה לארוסיו. בשבת בצהרים לאחר הסעודה, גביע הכסף היה מונח בכיור כאשר בתוכו שאריות של מיץ ענבים. ר' איתמר אמר שהוא קרא בדף ההוראות שהיה מוצף לגביע הכסף שאסור להשאיר אותו לאורך זמן כשהוא רטוב ולכן רצה לקחת אותו, להדיחו ולנגבו. האם מותר לו לעשות זאת בהנחה שברור לו שאינו עומד להשתמש עוד בגביע זה בשבת?

ט [שאלה - נתינת מי פה למים בשבת. גב' כהן נוהגת לתת בליל שבת מי פה לתוך כוס מים ולהדיח בהם את הפה בלילה לפני השינה ובבוקר לאחר הקימה. האם מותר לעשות זאת?

י [שאלה - הכנסת סוכריה לכיס המכנסים, חידוד. בשבת בבוקר, לאחר שחתן בר המצווה סיים לקרוא בבית הכנסת את קריאת המפטיר, ורקו עליו סוכריות. הרב גרין הרים כמה סוכריות, שם אותם בכיסו כדי לתת אותם לילדיו, גם הרב באום הרים כמה סוכריות ושם אותם בכיסו כדי לתת אותם לילדיו. על הרב גרין להחמיר ולא להכניס את הסוכריות לכיסו, ולרב באום מותר. מדוע? (כל הילדים נמצאים בבית הכנסת).

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, יהיה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הוזהב יבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות יהיה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל 0775558617@gmail.com. נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/י ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. (לנכריים ופרטים נוספים בטלפון 0533166560 שעות חירום בין 8:00 - 10:00 בבוקר) השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאור משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -ש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעדיפות לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג - שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא מציין במסגרת ע"ג העלון בעמ"ד.

תשובות על עלון זה ניתן לשלוח עד ר"ח כסלו

שמות הזוכים לחודשים אלו תשרי

- הרב חיים מאיר שרייבר שליט"א בית שמש
- הבחור עזריאל שוורץ נ"ו ת"ת בעלזא ב"ב
- הרב יצחק בורקש שליט"א ב"ב
- הרב יהושע אילנברג שליט"א בית שמש

